

Rapportage nader ecologisch onderzoek

Groenewoud te Utrecht

In opdracht van:

26 april 2023

Colofon

© 2023 Laneco / Aveco de Bondt

Tekst en samenstelling:

Tweede lezer:

Projectnummer: 64.22.01

In opdracht van:

Wijze van citeren: *Rapportage nader ecologisch onderzoek Groenewoud te Utrecht.*
Ede: Laneco.

Laneco is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van ecologisch advies en onderzoek.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, gewijzigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Laneco. Noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander doel dan waarvoor het is vervaardigd.

Laneco is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Laneco. De opdrachtgever vrijwaart Laneco voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUD

1	INLEIDING	4
1.1	AANLEIDING	4
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGEPEN	5
2	SOORTBESCHRIJVING	8
2.1	STEENMARTER.....	8
2.2	VLEERMUIZEN.....	8
2.3	GIERZWALUW	9
2.4	HUISMUS	9
2.5	HEIKIKKER	9
2.6	GROTE MODDERKRUIPER	9
3	ONDERZOEK.....	10
3.1	ONDERZOEKSVRAAG	10
3.2	ONDERZOEKSMETHODE	10
3.3	ONDERZOEKSRONDES.....	12
4	ONDERZOEKSRESULTATEN	14
4.1	STEENMARTER	14
4.2	VLEERMUIZEN.....	16
4.3	HUISMUS	18
4.4	GIERZWALUW	18
4.5	HEIKIKKER	19
4.6	GROTE MODDERKRUIPER	19
4.7	OVERIGE WAARNEMINGEN	19
5	CONCLUSIE EN CONSEQUENTIES	21
5.1	CONCLUSIE EN EFFECTEN.....	21
5.2	CONSEQUENTIES	22
BIJLAGE 1	KAARTEN – STEENMARTER.....	24
BIJLAGE 2	KAARTEN – VLEERMUIZEN (KRAAMSEIZOEN)	25
BIJLAGE 3	KAARTEN – VLEERMUIZEN (PAARSEIZOEN).....	26
BIJLAGE 4	SOORTENBESCHERMING	27

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

In het plangebied "Groenewoud" ligt aan de Taatsendijk en Groenewoudsedijk te Utrecht (afbeelding 1) is men voornemens de huidige bebouwing te slopen en de agrarische percelen om te vormen om ruimte te maken voor nieuwbouw. Na de sloop wordt het terrein klaar gemaakt voor de geplande nieuwbouw.

Afbeelding 1, globale ligging van het plangebied in Utrecht rood omlijnd (bron: PDOK viewer, 2023).

Uit een door Laneco uitgevoerde quick scan flora en fauna (2022) is geconcludeerd dat de aanwezigheid van onderstaande in de Wet natuurbescherming (Wnb) beschermde soorten in het plangebied niet kan worden uitgesloten. Laneco heeft daarom in opdracht van Aveco de Bondt onderzoek uitgevoerd naar de volgende beschermde soorten:

- Steenmarter (*Martes foina*)
- Huismus (*Passer domesticus*)
- Gierzwaluw (*Apus apus*)
- Grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*)
- Heikikker (*Rana arvalis*)
- Gebouwbewonende vleermuizen: gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), kleine dwergvleermuis (*Pipistrellus pygmaeus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*),

meervleermuis (*Myotis dasycneme*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en tweekleurige vleermuis (*Vespertilio murinus*).

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN

Het plangebied "Groenewoud" ligt aan de Taatsendijk en Groenewoudsedijk in het zuidwesten van de stad Utrecht in de provincie Utrecht. De noordkant van het plangebied grenst aan industrieel gebied met daarachter het Amsterdam-Rijnkanaal en grenzend aan het Rijnkanaal woonwijken. Het plangebied grenst aan de zuidzijde aan weiland met aan de randen kantoorpanden met daarachter het knooppunt A2/A12. Aan de oostzijde van het plangebied ligt het Amsterdam-Rijnkanaal met aan de overzijde woonwijken. De westkant van het plangebied ligt dicht tegen de A2 met daarachter nieuw te ontwikkelen woonwijken. Het plangebied zelf wordt aan drie zijden omsloten door de Taatsendijk en de Groenewoudsedijk. Hier tussenin liggen bomenrijen die grotendeels uit populieren (*Populus spec.*) en eiken (*Quercus*) bestaan met braam (*Rubus spec.*) als ondergroei. Aan de zuidzijde wordt het plangebied begrenst door de Mercatorlaan en het verlengde van de Prins Clausbrug.

Het plangebied bestaat uit 2 delen: het terrein van VWS met de oude asfalt fabriek en een agrarisch grasland. Het terrein van de oude asfalt fabriek ligt in het noorden van het plangebied en bestaat uit twee woningen, kantoor-, opslaggebouwen, loodsen en de oude asfalt centrale (zie afbeelding 2). De vegetatie in het gebied bestaat uit bomenrijen, coniferen (*Coniferae spec.*), struiken zoals braam en planten zoals paardenbloem (*Taraxacum officinale*) en teunisbloem (*Oenothera spec.*). De coniferen staan aan de westkant van het plangebied en scheiden de woningen van het terrein van de asfaltfabriek. De noord- oost- en zuidkant van het plangebied worden omringd door bomenrijen van wilg en eik. De loodsen die in het plangebied aanwezig zijn, zijn oud en hebben op een aantal plekken gaten in de zijkant of het dak. De loodsen hebben enkelwandige muren bestaande uit damwandplaten en een golfplaten dak. Een aantal andere gebouwen bestaan voor een gedeelte uit bakstenen muren met een spouwmuur. Deze muren hebben op een aantal plekken open stootvoegen om de spouwmuur te ventileren. De platen daken van alle gebouwen sluiten direct op de muur aan. De asfaltcentrale zelf bestaat uit een viertal silo's en de centrale zelf. In de asfaltcentrale zijn veel verschillende verdiepingen en ruimtes, bij een groot deel van de ruimtes komt geen licht binnen.

Afbeelding 2, Impressie van het noordelijke deel van het plangebied. Bovenste afbeelding laten containers en loodsen zien. Linksonder een afbeelding van de asfaltfabriek en rechtsonder de opslaggebouwen.

De zuidzijde van het plangebied wordt van de noordzijde gescheiden door een sloot en bomenrij en bestaat uit een grasland, sloten en twee bomenrijen (zie afbeelding 3). De grasvegetatie die in het plangebied aanwezig is wordt regelmatig gemaaid en bevat geen tot weinig bloemsoorten. De randen langs de sloten zijn ruig begroeid met een hoge grasvegetatie waarin weinig bloemen voorkomen. De sloten hadden tijdens het veldbezoek in maart geen watervegetatie. Door het grasland loopt een bomenrij van populier die het grasland van de oude parkeerplaats scheidt en langs het grasland aan de kant van het Amsterdam-Rijnkanaal loopt een bomenrij van zomereik (*Quercus robur*). Aan de zuidkant van de graslanden ligt een open perceel met zand waar in het verleden een parkeerplaats heeft gelegen.

Afbeelding 3, indruk van het zuidelijke gedeelte van het plangebied.

In de toekomst worden er op het terrein tussen de 1.000 en 1.500 woningen gerealiseerd. Het KWS terrein, de parkeerplaats, de graslanden en de twee woningen vallen onder het terrein wat wordt omgevormd tot woonwijk. Een groot deel van de sloten en bomenrijen in het plangebied zullen behouden blijven. Een schets van de toekomstige situatie is in afbeelding 4 te zien.

2 SOORTBESCHRIJVING

2.1 STEENMARTER

De steenmarter is vooral nachtactief. Per nacht legt een steenmarter 3 (vrouwtje) tot 5 (mannetje) km af. Soms loopt dat op tot meer dan 10 km. Het voedsel is veelzijdig en bevat zowel plantaardig als dierlijk voedsel. Plantaardig voedsel wordt vooral genuttigd in de periode juli-december en bestaat uit veel soorten vruchten. Dierlijk voedsel bestaat uit o.a. muizen, ratten, egels, jonge konijnen, vogels, eieren, kevers, rupsen, kikkers en regenwormen. Steenmarters leven solitair. In de periode juni-augustus wordt door mannetjes onderling gevochten voor het veroveren van een vrouwtje. In maart-april worden 1-4 jongen geboren. Na drie maanden zijn de jongen zelfstandig.

De steenmarter is een cultuurvolger die voorkomt in dorpen, boerderijen en tegenwoordig in toenemende mate ook in stedelijk gebied. De voorkeur gaat uit naar kleinschalig landbouwgebied met veel elementen, zodat voldoende voedsel aanwezig is.

2.2 VLEERMUIZEN

Vleermuizen zijn vliegende zoogdieren die aan de hand van echolocatie hun positie bepalen. Deze nachtdieren verblijven overdag in besloten ruimtes. Vleermuizen worden globaal onderverdeeld in gebouwbewonende soorten en boombewonende soorten. Er zijn echter ook soorten die van beide elementen gebruik maken. Ook is onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Een groot aantal soorten overwintert in bunkers, grotten en kelders. Dit geldt ook voor sommige soorten die 's zomers in boomholten verblijven. Andere soorten vleermuizen verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen en dergelijke) of bomen (in holten of achter de bast).

Vanaf begin april komen vleermuizen tevoorschijn uit hun winterverblijven. Afhankelijk van het weer verschijnt de ene soort wat later dan de andere. Van half mei tot half juli vormen de vleermuizen kraamkolonies waarin de jongen worden geboren en grootgebracht. De mannetjes verblijven dan apart in kleinere groepen. In het paarseizoen, vanaf half augustus tot september, vallen de kraamkolonies uiteen. Sommige soorten vleermuizen trekken dan uit hun voortplantingsgebied weg, terwijl andere soorten nooit ver vliegen tussen zomer- en winterverblijf. De meeste vleermuissoorten paren in deze periode. Vanaf oktober gaan de verschillende soorten in winterslaap, waarbij de ene soort zich eerder terugtrekt in zijn winterverblijf dan de andere¹.

De soorten maken vaak jarenlang gebruik van vaste aanvliegroutes tussen verblijfplaats en foerageergebied en volgen daarbij lijnelementen zoals bomenrijen of bebouwing. Het behoud van zulke lijnelementen kan daarom cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied. Alle vleermuissoorten, hun verblijfplaatsen en belangrijke onderdelen van het leefgebied zijn strikt beschermd in de Wnb (artikel 3.5 van deze wet en bijlage IV van de Habitatrichtlijn).

2.3 GIERZWALUW

Gierzwaluw is een soort die alleen in de zomer in Nederland aanwezig is. Deze soort is erg kritisch ten aanzien van zijn nestlocatie en erg honkvast, i.e. keert elk jaar naar dezelfde nestlocatie terug. De soort broedt in rotsachtig biotoop of in bebouwing, bijvoorbeeld onder dakpannen. Ze broeden graag in kolonies en hebben daarnaast minimaal 3 meter vrije ruimte onder de nestlocatie nodig om weg te kunnen vliegen. Het nestmateriaal bestaat uit strootjes en veren die in de lucht worden verzameld. Alleen tijdens de broedperiode is gierzwaluw (mannetje en vrouwtje afwisselend) op het nest te vinden en de rest van het jaar vliegt de vogel en rust op thermiek.

2.4 HUISMUS

De huismus is een standsoort in Nederland. De populatie van deze soort is in de laatste tientallen jaren gehalveerd door een afname van geschikt leefgebied en aantal broedplaatsen. De huismus leeft in en nabij menselijke bebouwing, zowel in als buiten de bebouwde kom. Het dier bouwt zijn nest in of tegen bebouwing (bijvoorbeeld in dichte klimop). Er moet altijd voldoende voedsel en schuilgelegenheid (dichte bosschages) nabij de nestplaats aanwezig zijn.

2.5 HEIKIKKER

Heikikker komt voor in landschapstypen zoals hoogveen, heide, laagveen, bos, struweel en half natuurlijk grasland. De soort is duidelijk een cultuurvliesende soort. Buiten de voortplantingsperiode bevindt heikikker zich in vochtige hoge dichte vegetatie zoals vochtige heide en kruidenrijk vochtig grasland. Ze overwinteren nagenoeg altijd op het land.

2.6 GROTE MODDERKRUIPER

De grote modderkruiper komt voor in diepe en ondiepe wateren zoals meren, kanalen, sloten en tijdelijk onderlopen gebieden. Door zijn specialisatie kan de soort in ondiepe en opdrogende omstandigheden overleven.

3 ONDERZOEK

3.1 ONDERZOEKSVRAAG

Het doel van dit onderzoek is om na te gaan of de voorgenomen ingreep gevolgen heeft voor de beschermde soorten/soortgroepen grote modderkruiper, steenmarter, gebouwbewonende vleermuizen, heikikker, huismus en gierzwaluw. Wanneer effecten op deze beschermde soorten/soortgroepen zodanig zijn dat belangrijke onderdelen van het leefgebied of de verblijfplaatsen (indirect) verloren gaan, dan moet een ontheffing in het kader van de Wnb voor de ingreep worden aangevraagd.

3.2 ONDERZOEKSMETHODE

3.2.1 *Steenmarter*

Om de aanwezigheid van steenmarter te onderzoeken is in de periode juli t/m september van 2022 gedurende 8 weken onderzoek uitgevoerd met 3 wildcamera's. Wildcamera's zijn langs (bos)randen, lijnvormige elementen, potentiële prooisporen en op potentiële looproutes van steenmarter geplaatst. Om de 2 weken zijn deze gecontroleerd (en indien noodzakelijk batterijen en SD-kaarten vervangen) en indien nodig verplaatst, om zodoende het hele terrein/geschikt leefgebied voor steenmarter in het plangebied te onderzoeken (voor een overzicht van de locatie zie bijlage 1).

3.2.2 *Vleermuizen*

In het plangebied zijn bomen aanwezig, die potentiële verblijfplaatsen aan boombewonende vleermuizen bieden. Er is nog niet duidelijk, welke bomen blijven staan en welke bomen er worden gekapt. Daarom is (nog) geen gericht onderzoek naar boombewonende vleermuizen uitgevoerd; wel zijn waarnemingen van boombewonende vleermuissoorten in het onderzoek meegenomen.

Het onderzoek naar verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen - ook is steeds gelet op de aanwezigheid van vliegroutes (zie onderstaand) en foerageergebieden - is uitgevoerd conform de richtlijnen vanuit het meest actuele Vleermuisprotocol 2021 van het Netwerk Groene Bureaus (NGB)². Conform het protocol zijn zowel zomer- als najaarsverblijfplaatsen onderzocht. Hiervoor zijn zowel in de zomer (kraamseizoen) als in het najaar van 2022 (paarseizoen) onderzoeksrondes uitgevoerd.

Onderzoek is verricht met behulp van een batdetector D240X. De batdetector vertaalt het voor mensen onhoorbare ultrasone geluid van vleermuizen naar hoorbare geluiden. Vleermuizen zijn op naam gebracht door interpretatie van het ritme en de klank van hun sonargeluid, gecombineerd met zichtwaarnemingen van vliegstyl en grootte. De

² Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2021) *Vleermuisprotocol 2021, januari 2021*. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl

geluiden zijn waar nodig opgenomen en later geanalyseerd in het programma Batsound en/of Batexplorer.

Uit de door SAB Adviseurs uitgevoerde quick scan flora en fauna ¹ zijn de volgende (delen van) gebouwen in het plangebied als mogelijke verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen aangewezen, die zijn onderzocht:

Kraamseizoen

Om de aanwezigheid van zomer- en kraamverblijfplaatsen te onderzoeken, zijn in het kraamseizoen van 2022 in totaal 3 onderzoeksrondes uitgevoerd in de periode tussen 15 mei t/m 15 juli. Gezien het mogelijke voorkomen van laatvlieger betroffen de 3 onderzoeksrondes 2 avondonderzoeken en 1 ochtendonderzoek met een minimale periode van 20 dagen tussen de eerste en laatste onderzoeksrondes. De avondonderzoeken zijn door 7 personen uitgevoerd, startten op zonsondergang en duurden tot minimaal 2,5 uur na zonsondergang. Met 7 personen is de benodigde 75 % overzicht van potentiële verblijfplaatsen gewaarborgd. Het ochtendonderzoek is uitgevoerd door 2 personen, omdat vleermuizen in de ochtend enige tijd zwermen en dit goed zichtbaar en overzichtelijk is. De ochtendronde startte 3 uur voor zonsopgang en duurde tot zonsopgang i.v.m. de mogelijke aanwezigheid van gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*).

Paarseizoen

Om de aanwezigheid van paarverblijfplaatsen te onderzoeken, zijn in het paarseizoen van 2022 in totaal 2 onderzoeksrondes uitgevoerd in de periode tussen 15 augustus t/m 1 oktober. De minimale periode tussen beide onderzoeksrondes was 20 dagen. De onderzoeksrondes, uitgevoerd door 2 personen, betroffen 2 avond-/nachtonderzoeken. Gezien het mogelijke voorkomen van ruige dwergvleermuis is een onderzoeksronde rond middernacht uitgevoerd. Vanwege het beperkte volume van de bebouwing worden massawinterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis in het plangebied niet verwacht.

Vliegroutes

Het onderzoek naar vliegroutes is in de periode 15 mei t/m 1 oktober en in combinatie met de overige onderzoeksrondes uitgevoerd.

3.2.3 Gierzwaluw

Onderzoek naar gierzwaluw is uitgevoerd conform het protocol van het Netwerk Groene Bureaus³. Er is een totaal van 3 onderzoeksrondes uitgevoerd in de periode 1 juni t/m 15 juli en met een minimale tussenperiode van 10 dagen. De onderzoeksrondes zijn uitgevoerd in de avonduren, 1 uur voor zonsondergang tot ½ uur na zonsondergang. Eén onderzoeksronde vond in de periode 20 juni t/m 7 juli plaats, omdat er dan jongen aanwezig zijn.

³ Netwerk Groene Bureaus, Soortinventarisatieprotocol Gierzwaluw, versie 1.1, juli 2017.

3.2.4 Huismus

Conform het protocol van het Netwerk Groene Bureaus bestaat het onderzoek naar huismus uit twee gerichte veldonderzoeken tussen 1 april en 15 mei. De onderzoeken zijn tussen een uur na zonsopgang en een uur voor zonsondergang uitgevoerd door minimaal 1 persoon en duurde minimaal 1 uur. Daarbij is geluisterd en gezocht naar de aanwezigheid van huismus en actieve nesten in het plangebied.

3.2.5 Heikikker

Heikikker onderzoek is uitgevoerd conform het soorteninventarisatieprotocol (NGB, 2017) en het *Kennisdocument Heikikker* (BIJ12, 2017c). Onderzoek is uitgevoerd op drie avonden in de periode februari-maart (na een warme dag en met weinig wind) onderzoek uitgevoerd. Hierbij is geluisterd naar kooractiviteit van heikikker en gezocht naar de aanwezigheid van eieren. Daarnaast is ook in het najaar een ronde uitgevoerd waarbij is gezocht naar juveniele heikikkers.

3.2.6 Grote modderkruiper

Het onderzoek naar grote modderkruiper is in 2021 uitgevoerd door Econu en is uitgevoerd door te scheppen met een schepnet en met behulp van een eDNA analyse. Verspreid over de sloten in het plangebied is een totaal van 6 monsters genomen.

3.2.7 Overige waarnemingen

Tijdens alle onderzoeksrondes zijn overige van belang zijnde waarnemingen genoteerd.

3.3 ONDERZOEKSRONDES

3.3.1 Steenmarter

Tabel 1: Onderzoeksrondes steenmarter.

Datum	Toelichting
12-07-2022	Plaatsen van 3 wildcamera's.
27-07-2022	Reguliere controle.
18-08-2022	Reguliere controle.
15-09-2022	Reguliere controle.
15-09-2022	Weghalen van 3 wildcamera's.

3.3.2 Vleermuizen

Tabel 2: Onderzoeksrondes (gebouwbewonende) vleermuizen.

Datum	Start/einde (uur)	Zon op/onder (uur)	Windkracht (Bft)	Temperatuur (°C)	Weer
<i>Kraamseizoen (zomer- en kraamverblijfplaatsen):</i>					
16-06-2022	21.52-00.33	22.02	0-1	13	Deels bewolkt
12-07-2022	02.35-05.36	05.35	0-1	13	Helder
12-07-2022	21.50-00.29	21.56	0-1	14	Bewolkt
<i>Paarseizoen (paarverblijfplaatsen):</i>					
23-08-2022	20.28-00.00	20.30	0	20	Helder

15-09-2022	19.54-23.55	19.55	1-2	15	Deels bewolkt
------------	-------------	-------	-----	----	---------------

3.3.3 Gierzwaluw

Tabel 3: Onderzoeksrondes gierzwaluw.

Datum	Start/einde (uur)	Zon op/onder (uur)	Windkracht (Bft)	Temperatuur (°C)	Weer
16-06-2022	21.30-22.32	22.02	0-1	13	Deels bewolkt
27-06-2022	21.02-22.35	22.04	2	13	Bewolkt
12-07-2022	20.54-22.26	21.56	0-1	14	Bewolkt

3.3.4 Huismus

Tabel 4: Onderzoeksrondes huismus.

Datum	Start/einde (uur)	Zon op/onder (uur)	Windkracht (Bft)	Temperatuur (°C)	Weer
02-05-2022	13.13-14.15	06.06	0-1	17	Zonnig
12-05-2022	09.30-10.31	05.48	0-2	15	Zonnig

3.3.5 Heikikker

Tabel 5: Onderzoeksrondes heikikker.

Datum	Start/einde (uur)	Zon op/onder (uur)	Windkracht (Bft)	Temperatuur (°C)	Weer
23-08-2022	20:30-21:40	20:47	0-1	20	Helder
20-03-2023	18.53-20.00	18.53	0-1	8	Afwisselend, regen en droog
22-03-2023	18.45-20.00	18.56	1-2	12	Afwisselend, regen en droog
11-04-2023	20.25-21.50	20.25	1-2	11	Licht bewolkt & droog

4 ONDERZOEKSRESULTATEN

4.1 STEENMARTER

De locaties van het camera's en waarnemingen zijn weergegeven in bijlage 1.

Onderzoeksperiode, 12 juli t/m 15 september 2022

Op 12 juli 2022 zijn in het plangebied 3 wildcamera's geplaatst om de aanwezigheid van essentiële onderdelen van steenmarter te onderzoeken (voor locaties zie bijlage 1). Op 27 juli, 18 augustus en 15 september zijn de wildcamera's en marterboxen gecontroleerd, waar nodig werden batterijen en geheugenkaartjes vervangen en de wildcamera's verplaatst. Op deze data zijn ook tussentijds de geheugenkaarten uitgelezen. Op 15 september zijn de wildcamera's weer weggehaald.

Gedurende de hele onderzoeksperiode naar steenmarter is in het plangebied enkel de soort steenmarter waargenomen. Op meerdere dagen verspreidt door de onderzoeksperiode zijn waarnemingen van steenmarter gedaan met een totaal van 4 waarnemingen (zie afbeelding 4). De waarnemingen zijn allemaal in het westen van het plangebied (zie rode ster afbeelding 5) gedaan door camera #1 en vonden in de nacht plaats.

Afbeelding 4, waarneming van steenmarter op camera #1.

Tijdens de onderzoeksrondes naar steenmarter is de steenmarter meerdere malen waargenomen. Het betreft waarnemingen van een volwassen dier in het westen van het plangebied. Hieruit kan geconcludeerd worden dat het westelijk deel van het plangebied onderdeel uit maakt van het leefgebied van steenmarter. Omdat er geen jongen zijn waargenomen gaat het hier niet om een voortplantingsplaats. De aanwezigheid van (een) verblijfplaats(en) in het plangebied is hiermee aangetoond. De exacte locatie van

de verblijfplaats is niet vastgesteld maar verwacht wordt dat de steenmarter overdag in de dichte vegetatie aan de westkant van het plangebied verblijft (zie afbeelding 5 rode arcering).

Afbeelding 5, boven: luchtfoto (ondergrond: PDOK viewer, 2023) van een gedeelte van het plangebied met de plaats van de waarnemingen van steenmarter (rode ster) en verwachte verblijfplaats (rood omkaderd gebied), onderaan: een impressie van de locatie van de verwachte verblijfplaats (foto: Laneco).

4.2 VLEERMUIZEN

4.2.1 Kraamseizoen

Resultaten van het vleermuisonderzoek (kraamseizoen) zijn samengevat in bijlage 2.

Eerste onderzoeksronde, 16 juni 2022

De eerste onderzoeksronde naar vleermuizen heeft plaatsgevonden in de avond van 16 juni 2022. Tijdens de onderzoeksronde zijn de soorten gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) waargenomen. Het onderzoek startte 10 minuten voor zonsondergang. De eerste waarneming was ruim een half uur na zonsondergang om 22:35 en betrof een overvliegende gewone dwergvleermuis. Ruim een half uur later is een waarneming van rosse vleermuis gedaan welke over het plangebied vloog in noordwestelijke richting. De eerste waarneming van laatvlieger was rond dezelfde tijd en betrof een foeragerend individu welke kort in het plangebied aanwezig was. In totaal zijn binnen het plangebied 5 gewone dwergvleermuizen, 4 laatvliegers en 1 rosse vleermuis waargenomen. Enkele van deze individuen waren kort foeragerend binnen het plangebied aanwezig. Tijdens deze ronde zijn geen verblijfplaatsen of andere essentiële onderdelen van het leefgebied van vleermuizen aangetroffen.

Tweede onderzoeksronde, 12 juli 2022

Tijdens de tweede onderzoeksronde, een ochtendronde, zijn de soorten gewone dwergvleermuis en rosse vleermuis waargenomen. Binnen het plangebied zijn 3 gewone dwergvleermuizen waargenomen waarvan er 2 kort foeragerend aanwezig waren. Ook de rosse vleermuis is foeragerend binnen het plangebied waargenomen. De laatste waarneming was een gewone dwergvleermuis welke om 4:30, ruim een uur voor zonsopgang, over het plangebied vloog. Tijdens de ochtendronde zijn geen essentiële onderdelen van het leefgebied van vleermuizen aangetroffen.

Derde onderzoeksronde, 12 juli 2022

Tijdens de derde onderzoeksronde, een avondronde, zijn de soorten gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis waargenomen. De eerste waarneming was een gewone dwergvleermuis welke 12 minuten na zonsondergang over het plangebied vloog. Binnen het plangebied zijn 2 foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Ook zijn 3 overvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen. De 2 laatvliegers en de rosse vleermuis zijn enkel overvliegend over het plangebied waargenomen. Tijdens de avondronde zijn geen essentiële onderdelen van het leefgebied van vleermuizen aangetroffen.

Onderzoek ecologisch adviesbureau Econu

Tijdens het onderzoek wat Econu in de omgeving van het plangebied heeft uitgevoerd zijn 2 verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en 2 verblijfplaatsen van laatvlieger

in de woning aan de Taatsendijk 1c aangetroffen. De laatvliegers zijn eenmalig uitvliegend waargenomen vanonder de kantpannen. De gewone dwergvleermuizen zijn zowel uit- als invliegend waargenomen tijdens een totaal van 3 onderzoeksrondes (1 maal 2 invliegend, 1 maal 2 uitvliegend en 1 maal 1 uitvliegend).

Samenvatting

Tijdens de onderzoeksrondes naar vleermuizen in het kraamseizoen zijn de soorten gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis waargenomen. In het plangebied zijn door Econu (2021) 2 zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en 2 verblijfplaatsen van laatvlieger vastgesteld in de woning aan de Taatsendijk 1c. Tijdens het onderzoek van Laneco zijn geen andere verblijfplaatsen of essentiële onderdelen van het leefgebied van vleermuizen waargenomen.

4.2.2 Paarseizoen

Resultaten van het vleermuisonderzoek (paarseizoen) zijn samengevat in bijlage 3.

Eerste onderzoeksrunde, 23 augustus 2022

Tijdens de eerste onderzoeksrunde zijn de vleermuissoorten gewone dwergvleermuis en rosse vleermuis waargenomen. De rosse vleermuis is foeragerend waargenomen rond de bomenrij aan de noordzijde van het plangebied. De gewone dwergvleermuizen zijn ook foeragerend binnen het plangebied waargenomen. Enkele keren was van één van de gewone dwergvleermuizen een paarroep te horen, echter was dit niet aanhoudend en was dit individu het grootste deel van de avond afwezig binnen het plangebied. Daaruit kan worden geconcludeerd dat de paarverblijfplaats niet in het plangebied aanwezig is maar het mannetje verkennend rondvloog om vrouwtjes te werven. Tijdens de avondronde zijn geen essentiële onderdelen van het leefgebied van vleermuizen aangetroffen.

Tweede onderzoeksrunde, 15 september 2022

Tijdens de tweede onderzoeksrunde zijn de soorten gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis waargenomen. De 2 laatvliegers en rosse vleermuis zijn enkel overvliegend waargenomen. Binnen het plangebied zijn een totaal van 3 gewone dwergvleermuizen waargenomen. Deze individuen zijn overvliegend en foeragerend binnen het plangebied waargenomen. Eén van de gewone dwergvleermuizen was tijdens de onderzoeksrunde onafgebroken sociaal roepend te horen rondom de huizen in het westen van het plangebied, hierbij lag het zwaartepunt bij het noordelijke huis. De paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis is vastgesteld in het noordelijke huis aan de Taatsendijk 1c. Tijdens de onderzoeksrunde zijn verder geen essentiële onderdelen van het leefgebied van vleermuizen waargenomen.

Samenvatting

Tijdens de onderzoeksrondes in het paarseizoen zijn de soorten gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis waargenomen. De waargenomen laatvliegers en rosse vleermuis zijn enkel overvliegend over het plangebied

waargenomen. De gewone dwergvleermuizen zijn in kleine aantallen overvliegend en foeragerend waargenomen. Ook is er een gewone dwergvleermuis paarroepend rondom de huizen in het westen van het plangebied waargenomen, deze had zijn paarverblijfplaats in het huis aan de Taatsendijk 1c. Naast de paarverblijfplaats zijn geen andere essentiële onderdelen van het leefgebied van vleermuizen vastgesteld.

4.3 HUISMUS

Het huismusonderzoek heeft plaatsgevonden op 2 mei in de middag en 12 mei in de ochtend. Beide onderzoeksrondes zijn uitgevoerd bij geschikte weersomstandigheden. Tijdens het onderzoek naar huismus zijn geen huismussen waargenomen in of in de omgeving van het plangebied. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen van huismus binnen het plangebied is uitgesloten.

4.4 GIERZWALUW

Resultaten van het onderzoek naar gierzwaluw zijn samengevat in bijlage 4.

Eerste onderzoeksrunde, 16 juni 2022

Tijdens de eerste onderzoeksrunde zijn hoog boven het plangebied 3 foeragerende gierzwaluwen waargenomen. De waargenomen gierzwaluwen waren slechts kort boven het plangebied aanwezig waarna ze in westelijke richting het plangebied hebben verlaten. Tijdens deze ronde zijn geen nestplaatsen van gierzwaluw binnen het plangebied vastgesteld.

Tweede onderzoeksrunde, 27 juni 2022

Tijdens de tweede onderzoeksrunde zijn boven het plangebied 8 foeragerende gierzwaluwen waargenomen. Na korte tijd verlieten de gierzwaluwen het plangebied om buiten het plangebied te foerageren. De gierzwaluwen zijn binnen het plangebied niet gierend of invliegend waargenomen. Tijdens deze ronde zijn geen nestplaatsen van gierzwaluw binnen het plangebied vastgesteld.

Derde onderzoeksrunde, 12 juli 2022

Tijdens de derde onderzoeksrunde zijn 4 gierzwaluwen waargenomen. Deze individuen vlogen hoog boven het plangebied richting het oosten. Binnen het plangebied zijn geen gierende of invliegende dieren waargenomen. Tijdens deze ronde zijn geen nestplaatsen van gierzwaluw binnen het plangebied vastgesteld.

Samenvatting

Tijdens de onderzoeksrondes naar gierzwaluwen zijn geen invliegende individuen of nesten van deze soort in de bebouwing in het plangebied vastgesteld. Waarnemingen van gierzwaluw betroffen overvliegende en foeragerende individuen. Jaarrond beschermde nesten van gierzwaluw zijn dan ook niet binnen het plangebied vastgesteld.

4.5 HEIKIKKER

Eerste onderzoeksrunde, 23 augustus 2022

De eerste onderzoeksrunde naar heikikker heeft op 23 augustus 2022 plaatsgevonden. Tijdens deze ronde is gezocht naar de aanwezigheid van juveniele heikikkers binnen het plangebied. Tijdens de onderzoeksrunde zijn geen heikikkers waargenomen. Tijdens de ronde zijn een klein aantal waarnemingen gedaan van bruine kikker en gewone pad.

Tweede onderzoeksrunde, 20 maart 2023

De tweede onderzoeksrunde naar heikikker heeft op 20 maart 2023 plaatsgevonden. Tijdens deze ronde is gelet op roepende heikikker mannetjes binnen het plangebied. Binnen het plangebied en in de directe omgeving zijn geen waarnemingen gedaan van roepende heikikkers.

Derde onderzoeksrunde, 22 maart 2023

De derde onderzoeksrunde naar heikikker heeft plaatsgevonden op 22 maart 2023. Ook tijdens de tweede ronde zijn geen (roepende) heikikkers waargenomen. Binnen het plangebied is enkel een subadulte middelste groene kikker waargenomen.

Vierde onderzoeksrunde, 11 april 2023

De vierde en laatste onderzoeksrunde naar heikikker is op 11 april 2023 uitgevoerd. Tijdens deze ronde zijn enkel een middelste groene kikker en een kleine watersalamander waargenomen. Binnen het plangebied zijn geen (roepende) heikikkers waargenomen.

Samenvatting

Tijdens de vier uitgevoerde onderzoeksrondes naar heikikker zijn enkel middelste groene kikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander waargenomen. Binnen het plangebied zijn geen voortplantingsplaatsen van heikikker aanwezig.

4.6 GROTE MODDERKUIPER

Tijdens het uitgevoerde onderzoek van ecologisch adviesbureau Econu (2021) is ook gericht onderzoek naar grote modderkruiper uitgevoerd. Het onderzoek is uitgevoerd met behulp van schepnet en eDNA. Tijdens het onderzoek zijn enkel algemeen voorkomende vissoorten gevangen, de grote modderkruiper is niet aangetroffen. De aanwezigheid van de grote modderkruiper in de sloten in het plangebied is daarom uitgesloten.

4.7 OVERIGE WAARNEMINGEN

Waarnemingen van overige soorten/soortgroepen zijn samengevat in bijlage 6.

Tijdens de onderzoeksrondte naar vleermuizen op 27 juni en 12 juli zijn waarnemingen gedaan van bosuil. Tijdens de eerste rondte is 1 bosuil waargenomen en tijdens de rondte op 12 juli zijn 2 bosuilen waargenomen. De waarnemingen van bosuil waren in het westen van het plangebied. Nesten van bosuil genieten geen jaarrond bescherming maar actieve nesten zijn beschermd in de Wet natuurbescherming.

Tijdens de onderzoeksrondte naar vleermuizen op 28 augustus is een overvliegende kerkuil waargenomen welke in oostelijke richting over het plangebied vloog. Dit individu had geen binding met het plangebied. Nestplaatsen van kerkuil binnen het plangebied zijn door het ontbreken van geschikte plaatsen uitgesloten.

5 CONCLUSIE EN CONSEQUENTIES

Aveco de Bondt is voornemens om het huidige KWS terrein en zuidelijk gelegen agrarische percelen om te vormen tot woonwijk. In het kader van een bestemmingsplan en de herinrichting worden o.a. gebouwen gesloopt, bomen gekapt, sloten gedempt en gegraven om de nieuwe woonbuurten te realiseren. Uit een door Laneco uitgevoerde quick scan flora en fauna is geconcludeerd dat de aanwezigheid van enkele beschermde soorten in het plangebied niet kan worden uitgesloten. Laneco heeft daarom in opdracht van Aveco de Bondt onderzoek uitgevoerd naar steenmarter, gebouwbewonende vleermuizen, heikikker, huismus en gierzwaluwen. Het onderzoek naar grote modderkruiper is door Econu uitgevoerd. Ook heeft Econu in 2021 onderzoek naar vleermuizen gedaan aan de Taatsendijk. Deze ligt aan de rand binnen het plangebied.

5.1 CONCLUSIE EN EFFECTEN

5.1.1 *Steenmarter*

Tijdens het gerichte onderzoek naar steenmarter is de steenmarter meerdere malen binnen het plangebied waargenomen. Op basis van deze waarnemingen van de steenmarter is geconcludeerd dat binnen het plangebied een verblijfplaats van steenmarter aanwezig is. Aangezien er geen jongen zijn waargenomen gaat het hier niet om een voortplantingsplaats. Op afbeelding 5 is de verwachte verblijfplaatsen van steenmarter op de kaart aangegeven. De verwachte verblijfplaats ligt ten midden van dichte begroeiing, deze begroeiing zal in de huidige plannen verdwijnen. De geplande werkzaamheden hebben daarom negatieve effecten op steenmarter.

5.1.2 *Vleermuizen*

Bij het gerichte onderzoek naar gebouwbewonende vleermuizen in het plangebied zijn de soorten gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis waargenomen. Tijdens het nader onderzoek in de kraamperiode zijn enkel kleine aantallen overvliegende en foeragerende vleermuizen binnen het plangebied waargenomen. In het paarseizoen is een paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis in het woonhuis aan de Taatsendijk 1c vastgesteld. Daarnaast zijn in het paarseizoen ook kleine aantallen foeragerende en overvliegende vleermuizen waargenomen. Naast de paarverblijfplaats zijn geen andere essentiële onderdelen van het leefgebied van vleermuizen aangetroffen.

Tijdens het onderzoek van Econu in de omgeving van het plangebied zijn 2 verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en 2 verblijfplaatsen van laatvlieger in de woning aan de Taatsendijk 1c aangetroffen. Ook deze verblijfplaatsen zullen door de werkzaamheden verdwijnen. Hiervoor is door de Provincie Utrecht een ontheffing voor verleend (zaaknummer ZOWNB-RI-REG-2022-0368).

5.1.3 Huismus

Tijdens het gerichte onderzoek naar huismus zijn geen huismussen in en in de omgeving van het plangebied waargenomen. De aanwezigheid van jaarrond beschermde huismusnesten in het plangebied is uitgesloten. Negatieve effecten op deze jaarrond beschermde nesten zijn uitgesloten.

5.1.4 Gierzwaluw

Bij het gerichte onderzoek naar gierzwaluw zijn binnen het plangebied enkel foeragerende gierzwaluwen waargenomen. Binnen het plangebied zijn geen nesten of onderdelen van het leefgebied van deze soort vastgesteld. De geplande werkzaamheden hebben daarom geen negatieve effecten op gierzwaluw.

5.1.5 Heikikker

Tijdens het gerichte onderzoek naar heikikker zijn tijdens de vier onderzoeks rondes geen waarnemingen gedaan van heikikker binnen het plangebied. De aanwezigheid van voorplantingsplaatsen van heikikker binnen het plangebied is uitgesloten. Effecten op heikikker is uitgesloten.

5.1.6 Grote modderkruiper

Tijdens het onderzoek naar grote modderkruiper uitgevoerd door Econu is zowel met het schepnet als met eDNA analyse geen grote modderkruiper aangetroffen. Effecten op grote modderkruiper zijn daarom uitgesloten.

5.1.7 Overige waarnemingen

Tijdens het onderzoek naar vleermuizen zijn de soorten bosuil en kerkuil waargenomen. De kerkuil is enkel overvliegend waargenomen en had geen binding met het plangebied.

De bosuil is tweemaal waargenomen, beide keren is de bosuil ook zittend in een boom waargenomen. De tweede waarneming betroffen dit twee bosuilen, mogelijk een paar. Nesten van bosuil genieten geen jaarrond bescherming wel geldt dat actieve nesten beschermd zijn en geldt altijd de zorgplicht.

5.2 CONSEQUENTIES

De geplande werkzaamheden in het plangebied hebben op verschillende beschermde diersoorten negatieve effecten. Voor het aantasten van (1) verblijfplaatsen en het vastgesteld leefgebied van steenmarter, (2) de vastgestelde 2 zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, waarvan één ook in gebruik was als paarverblijfplaats en (3) de 2 zomerverblijfplaatsen van laatvlieger. Voor de vleermuizen is door de Provincie Utrecht een ontheffing verleend (zaaknummer Z0WNB-RI-REG-2022-0368). Een

uitbreiding van de ontheffing voor vleermuizen is dan ook niet noodzakelijk. Wel is een ontheffing nodig voor het aantasten van een verblijfplaats(en) van steenmarter.

Verder gelden altijd de voorwaarden ten aanzien van het broedseizoen. Werkzaamheden moeten daarom buiten het broedseizoen van vogels (globaal half maart t/m half juli) plaatsvinden. Alleen op basis van een voorafgaand en gericht onderzoek (naar broedende vogels) door een ervaren specialist mag van deze voorwaarde worden afgeweken. Ook geldt altijd de zorgplicht.

BIJLAGE 1 KAARTEN – STEENMARTER

Legenda

- - Plaats van de camera tijdens de onderzoeksrondes
- - Zichtveld van de camera
- - Waarneming steenmarter

BIJLAGE 2 KAARTEN – VLEERMUIZEN (KRAAMSEIZOEN)

Legenda

← Gewone dwergvleermuis	- overvliegend
● Gewone dwergvleermuis	- foeragerend
▲ Gewone dwergvleermuis	- zomerverblijfplaats
← Rosse vleermuis	- overvliegend
● Rosse vleermuis	- foeragerend
← Laatvlieger	- overvliegend
▲ Laatvlieger	- zomerverblijfplaats

BIJLAGE 3 KAARTEN – VLEERMUIZEN (PAARSEIZOEN)

Legenda

← Gewone dwergvleermuis	- overvliegend
● Gewone dwergvleermuis	- foeragerend
▲ Gewone dwergvleermuis	- paarverblijfplaats
← Rosse vleermuis	- overvliegend
● Rosse vleermuis	- foeragerend
← Laatvlieger	- overvliegend

BIJLAGE 4 SOORTENBESCHERMING

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Wet natuurbescherming bepalend. De Wet natuurbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van natuurlijke habitats en wilde flora en fauna in hun natuurlijke leefomgeving. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is, afhankelijk van het beschermingsregime, als volgt in de Wet Natuurbescherming opgenomen:

Vogelrichtlijn

- Artikel 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Artikel 3.1 lid 3: Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.
- Artikel 3.1 lid 4 en 5: Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijn, Bern bijlage II, Bonn bijlage I

- Artikel 3.5 lid 1: Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.
- Artikel 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- Artikel 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.
- Artikel 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Nationaal beschermde soorten

- Artikel 3.10 lid 1a: Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- Artikel 3.10 lid 1c: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Procedurele gevolgen

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- *Soorten van de Vogelrichtlijn:*
Dit betreffen alle vogelsoorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, met uitzondering van exoten en verwilderde soorten, zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.
- *Soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn:*
Dit zijn alle soorten in onderdeel A van bijlage IV van de Habitatrichtlijn inclusief bijlage II van het Verdrag van Bern en bijlage I van het Verdrag van Bonn, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd.
- *Nationaal beschermde soorten:*
Dit zijn soorten die genoemd zijn in bijlage A van de Wet natuurbescherming. Het betreft hier de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.

Een project kan in strijd zijn met de Wet natuurbescherming wanneer een ruimtelijke ingreep direct of indirect leidt tot het aantasten van verblijf- en/of rustplaatsen van de aangewezen, niet vrijgestelde beschermde soorten of hun leefgebied. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege een in de wet genoemd belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Wettelijke belangen

Om een ontheffing te krijgen voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet worden voldaan aan een van de volgende belangen:

- Ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats.
- Wanneer de volksgezondheid en/of de openbare veiligheid in het geding is.
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Om een ontheffing te krijgen voor soorten van de Vogelrichtlijn moet worden voldaan aan een van de volgende belangen:

- Wanneer de volksgezondheid en/of de openbare veiligheid in het geding is.
- Wanneer de veiligheid van het luchtverkeer in het geding is.
- Ter bescherming van flora en fauna.

Voor nationaal beschermde soorten geldt:

- Er is sprake van een bij de wet genoemd belang.

Zorgplicht

Voor alle aanwezige soorten geldt volgens de Wet natuurbescherming altijd de zorgplicht (artikel 1.11). De zorgplicht schrijft voor dat we nadelige gevolgen voor inheemse planten en dieren moeten voorkomen – of ze nu beschermd zijn of niet – en zorgvuldig met onze omgeving om moeten gaan. Deze zorgplicht geldt voor iedereen.

BIJLAGE 5 LITERATUURLIJST

Literatuur

2022. Quick scan flora en fauna Groenewoud, Utrecht. Laneco, Ede.

(2021). Soortgericht onderzoek Papendorp Utrecht, Econu.

Helmer, W., Limpens, H.J.G.A., en Bongers, W. (1987). Handleiding voor het inventariseren en determineren van Nederlandse vleermuissoorten met behulp van bat-detectors. Soest, Nederland: Stichting Vleermuisonderzoek (Dr. Leo Bels Stichting).

Limpens, H., Mosterd, K., en Bongers, W. (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Utrecht, Nederland: KNNV Uitgeverij.

Netwerk Groene Bureaus (NGB) Soortinventarisatieprotocollen, versie juli 2017.

Netwerk Groene Bureaus (2020). Vleermuisprotocol 2021.

Websites

Nationale Databank Flora en Fauna (2021) Uitvoerportaal. Kaart, 2011 t/m 2021. Geraadpleegd november 2022 van <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index.zul>

SOVON (2012-2018), Vogelatlas. Geraadpleegd oktober 2022 van <https://www.vogelatlas.nl/>

Vleermuiswerkgroep Nederland (VLEN). Geraadpleegd oktober 2022 van <https://www.vleermuis.net>

BIJ12 (2017) Gierzwaluw. Kennisdocument. Geraadpleegd maart 2023 van www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-006-Kennisdocument-Gierzwaluw-1.0.pdf. Utrecht.

BIJ12 (2022) Huismus. Kennisdocument. Geraadpleegd maart 2023 van <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>. Utrecht.

BIJ12 (2017) Heikikker. Kennisdocument. Geraadpleegd maart 2023 van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-008-Kennisdocument-Heikikker-1.0.pdf> Utrecht.

PDOK Viewer (2023) PDOK. Geraadpleegd maart 2023 van www.pdok.nl/viewer/#